

Economie en ondernemen 2020

Examenfestival – maandag 9 en dinsdag 10 maart 2020

Inhoud van de bijeenkomst

- Wat is nieuw
- Examineren in klas 3 of klas 4
- Voorbereidingen door kandidaten
- Voorbereidingen door examinatoren
- Inhoudelijke voorbespreking cspe 2020
- Correctievoorschrift, normering en herkansing
- Planning examenperiode
- Vragen en w.v.t.t.k.

Wat is nieuw

- SuperXL
- CV + IvE per onderdeel
- Tussentijdse scoring minitoetsen vervalt
- Geen ophoging N-term
- Bij AKG 1 of 6 indicatie tijdsduur
- Willekeurige volgorde (binnen) onderdelen, tenzij
- Digitaal CV (nog niet voor E&O)
- Meerdere opdrachten in Facet (nog niet voor E&O)

Resultaten klas 3 en 4

leerweg leerjaar	bb 2019 3e jaars			bb 2019 4e jaars			kb 2019 3e jaars			kb 2019 4e jaars		
	gem	onv	aant	gem	%onv	aant	gem	%onv	aant	gem	%onv	aant
vak ↓												
BWI-2019	6,2	21,0	181	6,4	14,7	900	6,3	17,0	230	6,5	13,6	1173
PIE-2019	6,4	13,8	224	6,5	13,8	1421	6,4	16,5	417	6,6	10,3	2138
M&T-2019	6,6	9,2	65	6,4	16,3	576	6,0	27,3	110	6,4	15,9	555
MVI-2019			0	6,6	13,0	216			18	6,5	16,5	824
Z&W-2019	6,4	13,8	268	6,5	13,2	3419	6,1	21,0	467	6,3	16,0	5889
E&O-2019	6,2	18,5	81	6,6	9,0	1686	6,4	13,3	210	6,4	13,4	3675
HBR-2019	5,7	29,7	138	6,3	14,7	647	6,0	23,4	218	6,3	14,0	1008
D&P-2019	6,4	13,3	143	6,6	10,3	3030	6,2	14,2	310	6,4	11,7	5709
Groen-2019	6,5	7,7	52	6,6	7,4	2263	6,7	3,3	91	6,6	8,2	2682
leerweg	6,3	15,9	1152	6,5	12,5	14158	6,3	18,8	2071	6,4	13,3	23653

Resultaten klas 3 en 4

leerweg leerjaar	gl 2019 3e jaars			gl 2019 4e jaars			bb-kb-gl 2019 3e jaars			bb-kb-gl 2019 4e jaars		
	gem	%onv	aant	gem	%onv	aant	gem	%onv	aant	gem	%onv	aant
vak ↓												
BWI-2019			0	6,6	8,7	126	6,3	19,0	411	6,5	12,3	2199
PIE-2019			4	6,2	23,6	309	6,4	10,1	645	6,4	15,9	3868
M&T-2019			0	6,1	20,0	60	6,3	18,3	175	6,3	17,4	1191
MVI-2019			0	6,5	8,2	220			18	6,5	12,5	1260
Z&W-2019	5,4	51,4	140	6,1	19,6	1024	6,0	28,7	875	6,3	16,3	10332
E&O-2019	5,6	36,7	98	6,1	23,3	669	6,1	22,9	389	6,4	15,2	6030
HBR-2019			0	6,1	15,0	100	5,9	26,6	356	6,2	14,6	1755
D&P-2019	6,3	13,8	456	6,4	13,1	5384	6,3	13,8	909	6,5	11,7	14123
Groen-2019	5,8	34,8	282	6,1	22,2	1776	6,4	15,2	425	6,4	12,6	6721
leerweg	5,9	27,3	980	6,2	17,1	9668	6,2	19,7	4203	6,4	14,3	47479

Vorbereitung

kandidaten
examinator

Vorbereiding kandidaten

- oefen met cspe's uit eerdere jaren
→ zie www.cito.nl

Kies een oud examen

Handig voor docenten: het examenmateriaal 2017-2019 als pakket voor vmbo, havo of vwo. Je vindt hier complete voorbereidingspakketten per niveau, per jaar.

Examens 2017-2019

Ga naar het examenmateriaal

Kies een examen uit de examenbank

Scroll door onze databank met examens voor vmbo, havo en vwo. Kies een vak en een materiaal waarmee je aan het werk wilt.

Naar de examenbank

Filteren, maken, nakijken en resultaat

Kies hier je examen vmbo, havo, vwo

- oefen met (voorbeeld)minitoetsen in Facet
- laat kandidaten de algemene instructiefilm zien over cspe's
- laat kandidaten **vijf werkdagen** voor afname de specifieke instructiefilm / -blad zien

Vorbereiding examinatoren

algemeen deel IvE (Examenblad)	specifiek deel IvE (zending A) per onderdeel
voorbereiding afname herkansing ICT-gebruik algemeen + DvD	overzicht opdrachten ICT-gebruik specifiek materialen, gereedschappen en hulpmiddelen aanwijzingen

algemeen deel cv (Examenblad)	specifiek deel cv (zending C) per onderdeel
regels voor beoordeling algemene regels berekenen cijfer aanleveren scores	beoordelingsmodel uitwerkingen

Vorbereiding examinatoren

- vandaag: informeren en uitwisselen van ideeën en ervaringen
- inventaris controleren en materialen inkopen
- maak alle overige opdrachten zelf en controleer zelf de ICT-bestanden (vanaf 10 werkdagen voor afname)
- neem vooraf met collega's de IvE, het examen en het CV door
- neem bij vermeende onjuistheden contact op met het Examenloket

Aandachtspunten afname o.b.v. grijze
vlekken en instructie examiner

Onderdeel A (sec) – versie blauw

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
werkplanning maken	• werktempo
agenda bijwerken	• ICT: Excel: 'Outlook'
medewerker beoordelen	• ICT: examiner, hoofdtelefoon, kandidaat mag film meerdere keren kijken
deelnemerslijst afmaken (BB/KB) maken (GL)	• ICT: Excel, aanvullen en opmaken • ICT: Word
presentatieruimte inrichten (BB)	• vervolg van vorige opdracht, naambadges, AKG: 1, ICT: examiner • tip: maak een foto
bezorgklacht afhandelen (KB/GL)	• telefoongesprek • AKG: 1, ICT: examiner, IvE
minitoets maken (GL)	

Onderdeel A (sec) – versie rood

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
aanmeldingsformulier aanpassen	• werktempo
binnenkomend telefoongesprek	• AKG: 1, ICT: examinerator
medewerker beoordelen	• ICT: examinerator, hoofdtelefoon, kandidaat mag meerdere keren kijken
voorselectie sollicitanten uitvoeren (BB/GL)	
uitnodiging maken (KB)	• ICT: Word: 'Facebook'
deelnemerslijst maken	• ICT: Excel, bij BB enigszins gestructureerd
minitoets maken (GL)	

Onderdeel B (adm) – versie blauw

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
factuur opstellen (BB) offerte opstellen (KB)	• ICT: Excel, formulegebruik • ICT: Excel, formulegebruik, toetscombinatie Alt+Enter
vragen over ondernemen beantwoorden (BB)	• 4.1, bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen
vragen beantwoorden over een boekingsstuk (KB)	
resultaat januari berekenen (BB) nettowinst januari berekenen (KB)	• ICT: Excel, formules optioneel • ICT: Excel, formules optioneel
financiële controle uitvoeren (BB)	• ICT: Excel, formules optioneel, factuurcontrole
minitoets (KB)	

Onderdeel B (adm) – versie rood

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
boekingsstukken verwerken	• ICT: Excel, 'administratiesysteem', verwerking via pop-up's
vragen bij grafiek beantwoorden (BB) afschrijvingsplan opstellen (KB)	• open vragen • ICT: Excel, formulegebruik, en open vragen
kosten bestelbus berekenen (BB) cirkeldiagram maken (KB)	• ICT: Excel, formulegebruik • ICT: Excel, o.b.v. ingevoerde gegevens
vragen bij een organogram (BB)	• open vragen, 4.1, bedrijven, bedrijfsfuncties en bedrijfsprocessen • erratum: ...volgende bovenstaande organogram...
minitoets (KB)	

Onderdeel C (log) – versie blauw

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
levering controleren en verwerken	• AKG: 1, ICT: 'inkoopstelsel', examiner • werkplek met computer, printer • varianten via IvE (BB), verschillende pakbonnen (KB) • verkrijgbaarheid, drogisterij • administratief verwerken
besteladvies bepalen	
vrachtbrief invullen (BB)	
planning bezorgservice (KB)	
minitoets	• open vragen

Onderdeel C (log) – versie rood

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
bestelling gereedmaken	• AKG: 1, ICT: 'ordersysteem', examinerator • werkplek met computer, printer • varianten via IvE • verkrijgbaarheid, supermarkt • administratief verwerken
voorraadadministratie bijwerken	
mbt-lijst invullen (BB)	
presentatie over derving voorbereiden (KB)	
minitoets	• erratum: bestandsnaam met naam kandidaat ontbreekt

Onderdeel D (BB/KB), C (GL) – versie blauw

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
verkoopgesprek + terugkijken	• AKG: 1, IvE, ICT: examiner, cadeaukaart • ICT: Excel, schematisch opgebouwd, formules optioneel
consumentenprijs berekenen (BB+KB)	• geen geldlade nodig, volledig in opgavenboekje • erratum: verwijzingen naar bronnen
kassa-lade controleren (GL)	• ICT: PPT, bestandmap afbeeldingen • ICT: PPT, bestandmap afbeeldingen
prijkaart maken (BB) presentatie maken (KB)	
minitoets (BB+KB)	

Onderdeel B (GL) – versie blauw

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
vragen beantwoorden	• ICT: Word, assortimentskennis en marketinginstrumenten • bedrijfseconomisch rekenen opgavenboekje • ICT: Excel, schematisch opgebouwd, formules optioneel
Omzet(verwachting)-berekeningen	
consumentenprijs berekenen (overeenkomstig BB/KB)	
minitoets	

Onderdeel D (BB/KB), C (GL) - versie rood

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
kas opmaken	• AKG: 1, IvE varianten, ICT: kandidaat, examinerator • tellen en verwerken, formulegebruik optioneel
verkoopgesprek (KB) + terugkijken (KB+GL)	• AKG: 1, via uitwerkbijlage en IvE, lunchbox
ontwerp draagtas + terugkijken (BB)	• ICT: Word, (gekoppelde) bestandmap afbeeldingen, formaat A3 • KB: aanvullende vragen
minitoets (BB+KB)	

Onderdeel B (GL) – versie rood

opdrachten	aandachtspunten / bijzonderheden
vragen beantwoorden	• ICT: Word, assortimentskennis en marketinginstrumenten
vragen over kortingsactie	• bedrijfseconomisch rekenen opgavenboekje • erratum, een deel van een vraag vervalt
vragen over actieweek	• ICT: Excel, formulegebruik • bedrijfseconomisch rekenen (Excel) + aanvullende vragen in opgavenboekje
minitoets	

Correctievoorschrift, normering en herkansing

Algemene informatie

- score vaststellen door twee examinatoren, bespreek de beoordeling met een mede-examinator
- regel 2.4.3: indien een andere prestatie is geleverd dan aangegeven en deze is aantoonbaar vakinhoudelijk juist of gedeeltelijk juist worden scorepunten toegekend naar analogie van het beoordelingsmodel
- regel 2.7: als een onvolkomen prestatie in een onderdeel van het examen doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen die onvolkomen prestatie en niet de verdere uitwerking daarvan worden aangerekend

opdracht A5

NIEUWE KLANTEN GOSPORT			
voornaam	achternaam	geboortejaar	klantencode
Mariska	de Leer	1999	LEMA-99
Kaoutar	Ayoun	2000	AYKA-00
Ingeborg	Schulten	1996	SCIN-96
Samuel	van Zetten	1997	ZESA-97
Veronica	Mier	2001	MIVE-01
Salmane	Habti	1999	HASA-99
Samira	Aybad	2000	AYSA-00
Mirjam	Verstraten	2001	VEMI-01
Stefan	Egmond	1986	EGST-86
Mark	van Lemmer	1998	LEMA-98

Afgelopen week hebben tien nieuwe klanten zich bij GoSport ingeschreven. Iedere klant krijgt bij GoSport een unieke code. De klantenkaarten worden op deze unieke klantencode geordend. De klantencodes voor deze nieuwe klanten moeten nog gemaakt worden.

4p **5** Maak de klantencodes voor de nieuwe klanten.

Wat heb je nodig

- de lijst 'nieuwe klanten GoSport' hieronder

Uitvoering

- Vul de kolom klantencode in voor iedere nieuwe klant. De klantencodes moeten voldoen aan deze eisen:
 - Een klantencode bestaat uit vier hoofdletters, een streepje (-) en twee cijfers.
 - De eerste twee letters zijn de eerste twee letters van de achternaam.
 - Een tussenvoegsel komt niet in de klantencode voor.
 - De twee laatste letters van de klantencode zijn de eerste twee letters van de voornaam.
 - De twee cijfers zijn de laatste twee cijfers van het geboortejaar.

NIEUWE KLANTEN GOSPORT			
voornaam	achternaam	geboortejaar	klantencode
Mariska	de Leer	1999	LE9-9MA
Kaoutar	Ayoun	2000	AY0-0KA
Ingeborg	Schulten	1996	SC9-6IN
Samuel	van Zetten	1997	ZE9-7SA
Veronica	Mier	2001	MIO-1VE
Salmane	Habti	1999	HA9-9SA
Samira	Aybad	2000	AY0-0SA
Mirjam	Verstraten	2001	VE0-1MI
Stefan	Egmond	1986	EG8-8ST
Mark	van Lemmer	1998	LE8-8MA

Hoe moet je beoordelen?

- beoordeel zuiver volgens het beoordelingsmodel
- beoordeel praktijkopdrachten bij voorkeur met tenminste twee examinatoren
- wijk niet zelfstandig af van het beoordelingsmodel
- vul in Wolf een 'n' bij overgeslagen en niet-gemaakte opdrachten
- vul het contactformulier van het Examenloket in bij vermeende onjuistheden

Waarvoor kun je terecht bij de Examenlijn?

WEL

Er klopt iets niet

Je ziet een fout in het examen of correctievoorschrift

Je ziet een vraag over iets dat leerlingen niet hoeven te weten voor het centraal examen

Dit kan beter

Je hebt een suggestie om iets te verbeteren

Wij ondernemen actie
Je krijgt zo snel mogelijk een antwoord

Gebruik contact-formulier

Wij verzamelen de feedback voor toekomstige examens
Je krijgt geen antwoord

NIET

De Examenlijn beoordeelt geen leerlingantwoorden

Als deskundig docent ben je in staat om te beoordelen of leerlingantwoorden binnen het correctievoorschrift vallen. Twijfel je?

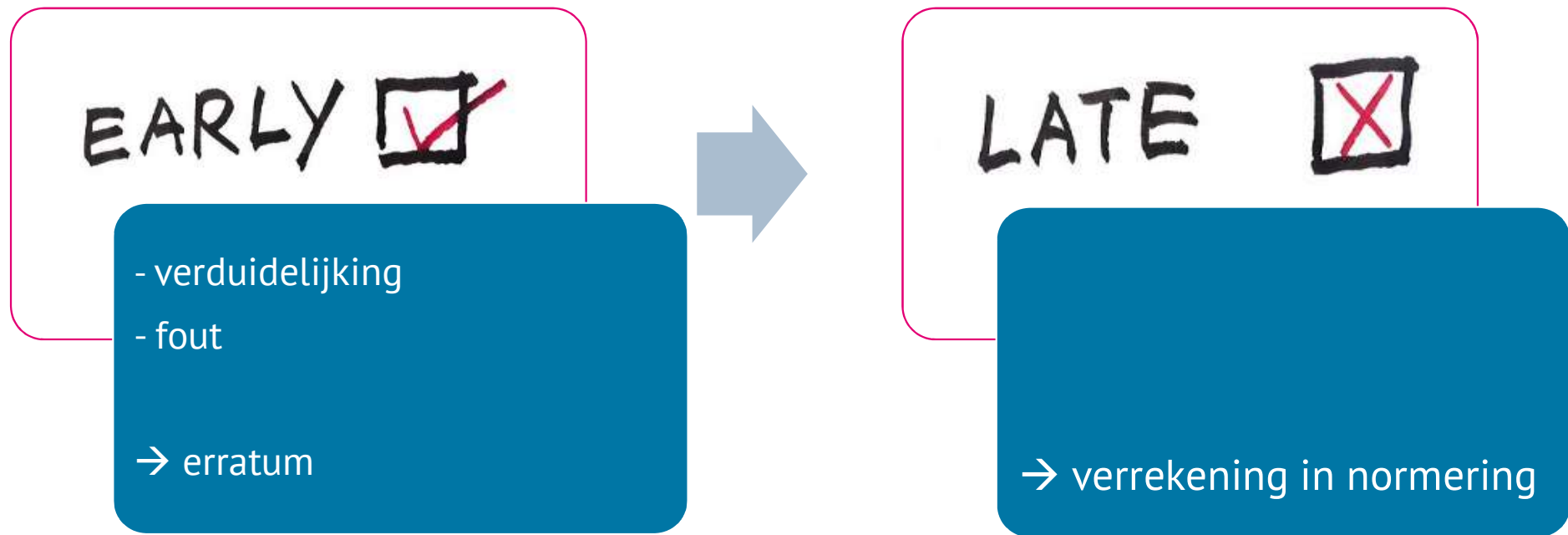
- ▶ Ga na of de algemene en vakspecifieke regels van het correctievoorschrift je kunnen helpen
- ▶ Overleg met (vak)collega's en/of tweede corrector

De Examenlijn bemiddelt niet tussen de 1e en de 2e corrector

Komen jullie er als 1e en 2e corrector niet uit, meld dit dan bij de directie. Op basis van artikel 42 van het Examenbesluit worden er vervolgstappen genomen

Wat gebeurt er met gemelde onvolkomenheden?

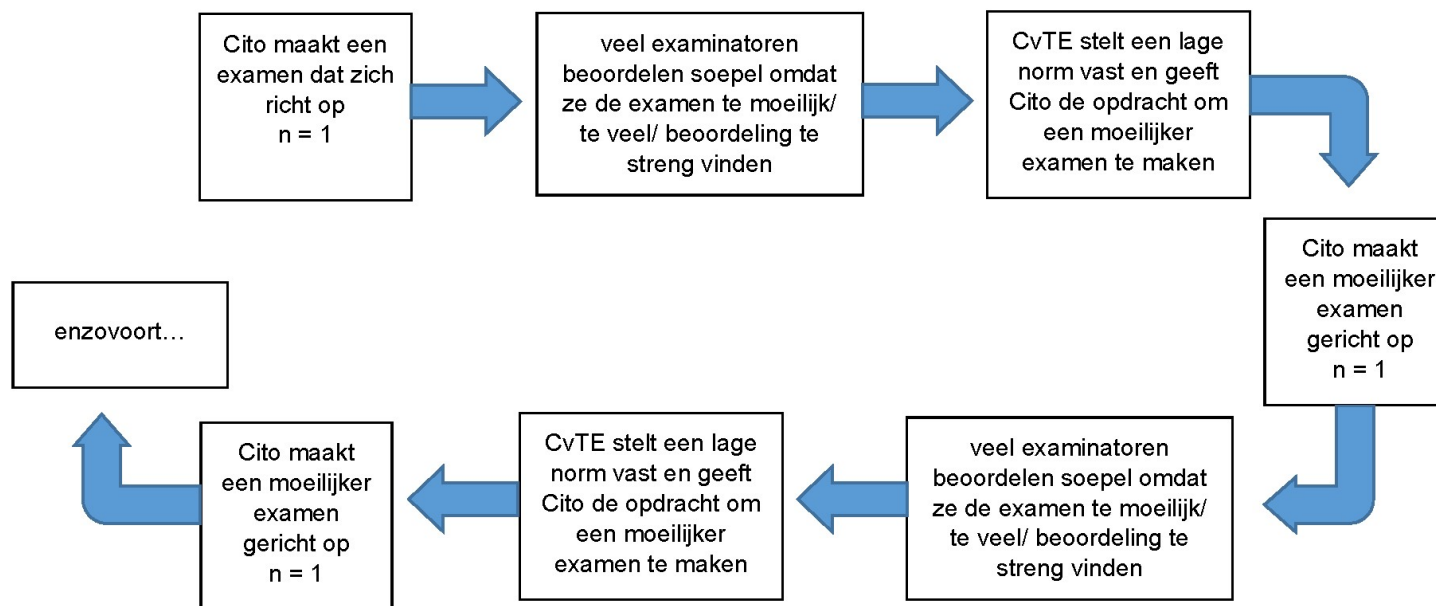
Maak ook alstublieft gebruik van de enquête:

normeringsvergadering
evaluatie platform

Belang zuiver beoordelen

soepel beoordelen heeft invloed op n-term →
kandidaat heeft meer scorepunten nodig voor een voldoende

Herkansing

- vindt plaats nadat het gehele cspe is afgelegd
- één of meer onderdelen van de andere versie
- leg keuze kandidaat voor herkansing vast in een overeenkomst
- stel kandidaat herkanst één onderdeel en score is slechter → dan mag score eerste afname gebruikt worden
- stel kandidaat herkanst onderdeel A en B en score van A is slechter en score van B is beter → dan bij beide onderdelen voor hetzelfde kiezen (of score van herkansing of score van eerste afname)
- Wolf: alleen scores van vóór de herkansing invoeren

Belangrijke data voor de cspe's

13 januari	Voorbeeldminitoetsen beschikbaar
14 januari	Bekendmaking te gebruiken versie
11 februari	Ontvangst zending A
9/10 maart	Examenfestival / Voorlichting cspe's
9/10 maart	Ontvangst zending B
10 maart	Ontvangst zending C
10 maart	Bekendmaking wachtwoorden versie eerste afname
16 maart	Minitoetsen beschikbaar voor inplannen
30 maart	Start afnameperiode cspe's
6 april	Bekendmaking wachtwoorden versie herkansing
20 mei	Deadline inzenden afnamegegevens cspe's (voor normering), <i>alleen bij KB eerste tien</i>
3 juni	Bekendmaking normering cspe's
3 juli	Laatste dag afnameperiode cspe's, scores inzenden tot 15 juli

Vragen?

Waar vind ik wat?

Cspe's 2017-2019

<https://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet-onderwijs/centrale-examens-voortgezet-onderwijs/examenvoorbereiding/examenpakketten>

Minitoetsen oefenen

<https://oefenen.facet.onl/>

Informatieblad cspe-onderdeel in Facet

https://www.examenblad.nl/document/cspe-onderdeel-in-facet-2020/2020/f=/meerdere_opdrachten_in_facet_v10.pdf

Informatie over Facet

<https://www.duo.nl/zakelijk/voortgezet-onderwijs/examens-en-diplomas/facet/index.jsp>

De presentaties van vandaag

www.nieuwvmbo.nl

En natuurlijk op:

www.cvte.nl

www.cito.nl

www.examenblad.nl

www.nieuwvmbo.nl

www.platformsvmbo.nl

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Mag tijd die over is van het ene onderdeel ingezet worden bij het andere onderdeel?

...niet toegestaan dat als een kandidaat bij een onderdeel..., tijd overhoudt, hij deze tijd alsnog benut bij het maken van een ander onderdeel ...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/mag-tijd-die-over-is-van-het-ene>

Hoeveel kandidaten kan een examiner tegelijkertijd beoordelen?

Er spelen hier twee zaken:

- *het toets-technisch advies in de instructie voor de examiner*
- *de wet- en regelgeving*

...Leidend is de vraag of de kwaliteit van de beoordeling op orde is. Dit is de verantwoordelijkheid van de schoolleiding...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/hoeveel-kandidaten-kan-een>

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Wie mogen als examiner ingeschakeld worden?

...Het is aan het bevoegd gezag te bepalen of de kwaliteit van de observatie/beoordeling gewaarborgd is met de inzet van de aangewezen examinatoren...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/wie-mogen-als-examinator>

Moet er bij de afname van het cspe een tweede examiner aanwezig zijn?

...Het CvTE adviseert, omwille van de kwaliteit van de observatie en beoordeling, een tweede examiner tenminste aanwezig te laten zijn bij de afname als een kandidaat handelingen uitvoert die tijdens het uitvoeren ervan moeten worden beoordeeld...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/moet-er-bij-de-afname-van-het-cspe>

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Hoe kan ik inzage krijgen in de minitoetsen?

Nadat de afnamegroep is afgesloten door de afnameleider is inzage mogelijk via de inzagefunctionaliteit waar de afnameplanner/examensecretaris toegang toe heeft...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/hoe-kan-ik-inzage-krijgen-in-de>

Hoe kan ik een eventuele onvolkomenheid in een minitoets doorgeven?

Als u een fout ontdekt in een minitoets, kunt u deze melden via het contactformulier van het Examenloket...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/hoe-kan-ik-een-eventuele>

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Is het toegestaan af te wijken van de aangegeven volgorde van opdrachten bij een profielvak-cspe?

De school bepaalt zelf de volgorde waarin de onderdelen van een profielvak-cspe worden aangeboden, tenzij in de Instructie voor de examinerator van een onderdeel specifieke informatie is gegeven over de volgorde van de opdrachten binnen een onderdeel...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/is-het-toegestaan-af-te-wijken-van>

Welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij de cspe's?

...Voor de cspe's zijn de toegestane hulpmiddelen te vinden in bijlage 1A van de regeling: [Regeling toegestane hulpmiddelen](#)...

Het gebruik van een woordenboek Nederlands is bij deze praktische examens niet toegestaan.

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/welke-hulpmiddelen-zijn-toegestaan-2>

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Hoe ga ik om met het begrip richttijd?

De aangegeven richttijd van een onderdeel van het cspe is de netto-examentijd die een kandidaat ter beschikking heeft voor het maken van de opdrachten in dat onderdeel. Uitgangspunt hierbij is telkens een doorsnee-situatie van de inrichting, outillage en gereedschap...

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/hoe-ga-ik-om-met-het-begrip>

Hoe lang moet je het cspe examenwerk van kandidaten bewaren?

...CvTE advies:

- *Schriftelijk en digitaal deel van het werk van de cspe's: Bewaar dit deel van het werk van de cspe's tot minimaal zes maanden na de uitslag*
- *Gemaakte producten: Maak één of meerdere foto's van alle gemaakte product(en), ook als deze beperkt houdbaar zijn (met daarop duidelijk zichtbaar de naam van de kandidaat/examennummer van de kandidaat) en bewaar deze eveneens minstens zes maanden in het archief.*

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/welke-hulpmiddelen-zijn-toegestaan-2>

Vakoverstijgende zaken?

Veel gestelde vragen op Examenblad.nl

Hoeveel tijdverlenging is er mogelijk voor een dyslectische kandidaat bij het cspe?

...Bij het cspe mag een kandidaat met dyslexie gebruik maken van een maximale tijdverlenging van 15 minuten per onderdeel.

<https://www.examenblad.nl/veel-gevraagd/dyslectische-kandidaten>

